

Upplands Väsby kommun

VA-chef
Maria von Scherling
08-590 976 27
maria.von.scherling@upplandsvasby.se

Datum:
2024-01-08

Diarienummer:
KSTFU/2023:50
Antagen i KF 2024-06-13 i
enlighet med §130

Årsrapport 2022 särredovisning va-verksamheten

1 Verksamheten

1.1 Organisation och ansvar

Upplands Väsby kommun är huvudman för vatten- och avlopp (va) och ansvarar för distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av va-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden på ett miljömässigt hållbart sätt.

Va-verksamheten är organisatoriskt en del av Kontoret för samhällsbyggnad (KSB) som lyder under Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott (KSTFU) och samordnar funktioner för ledning, ekonomi och personal med övrig kommunalteknisk verksamhet i kommunen. På uppdrag av KSTFU ansvarar va-enheten för den löpande driften. Va-verksamheten är taxefinansierad.

1.2 Sammanfattning

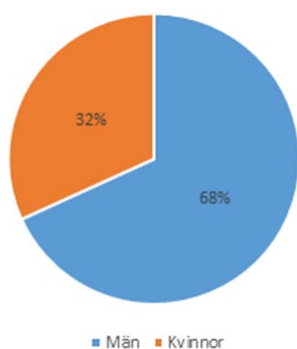
Va-enhetens grunduppdrag är att fullgöra kommunens ansvar som va-huvudmannen i enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Detta innebär att:

- inom gällande va-verksamhetsområde tillhandahålla dricksvatten för normal hushållsanvändning samt bortleda och rena avloppsvatten.
- genomföra drift och underhåll av befintlig anläggning, planera för förnyelse- samt utbyggnad av den allmänna va-anläggningen.
- säkerställa att kommunen vid behov utvidgar va-verksamhetsområdet.
- upprätthålla och säkerställa de kommunala föreskrifterna om användandet av den allmänna va-anläggningen (ABVA) och va-taxa. Förvalta va-kartverk samt ajourhålla register över abonnenter och övriga avtal.

Samhällsplaneringen ska ge förutsättningar för en hållbar va-hantering för nuvarande och framtida bebyggelse med de klimatförändringar som gäller. Utbyggnad av kommunalt va ska gå hand i hand med planläggning så att medvetna investeringar kan göras både av kommunala och privata aktörer. Plats för underhåll behöver säkerställas redan i planskedet för att säkerställa underhåll av anläggningar utan att riskera intrång på privat mark eller undermålig arbetsmiljö.

Va-enheten hade 2022, 22 medarbetare jämfört med 21 medarbetare 2021. Va-enheten består av funktionerna va-chef, va-driftchef, va-strateg, va-ingenjörer/ hydraulisk modellering, GIS-ingenjörer, IT-samordnare/systemingenjör, va-abonntingenjörer, va-ingenjör/ byggledare, arbetsledare schakt och rörläggning, arbetsledare drift, rörläggare, drifttekniker för kartverk, pumpstationer, vattenmätare, distansering mm.

I diagrammen nedan visas enhetens köns- och åldersfördelning.

Andel i ålder:

0-29 år	10 %
30-49 år	36 %
50-	54 %

Kommunen är medlemmar i kommunalförbunden Norrvatten som producerar och distribuerar dricksvatten samt Käppalaförbundet som renar och resurs utviner spillvatten.

Till kommunens va-anläggning är ca 47 538 abonnenter anslutna av den totala befolkningmängden på 49 262 personer.

1.3 Vattendistribution och produktion

Upplands Väsby kommun köper dricksvatten från kommunalförbundet Norrvatten, som producerar dricksvatten i Görvälnverket i Järfälla samt distribuerar detta till större delen av norra Stockholmsregionen. Kommunen ansvarar för att distribuera dricksvatten inom kommunens verksamhetsområde för dricksvatten. Ledningslängder och anläggningar för vattendistribution redovisas i tabellen nedan.

Under 2022 har Upplands Väsby kommun köpt 3,25 miljoner kubikmeter vatten från Norrvatten, vilket är 0,22 miljoner kubikmeter mindre än år 2021. Upplands Väsby försålda vattenmängd år 2022, som har fakturerats va-abonenterna, är 3,16 miljoner kubikmeter vatten. 2,8 % av det köpta vattnet utgörs av läckage, brandsläckningsvatten och annat omätt vatten.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Vattenledningar [km]	164
Tryckstegringsstationer [st]	1

Vattenkiosker [st]	2
Spolposter [st]	16
Brandposter [st]	596

1.4 Spillvattenavledning och rening

Upplands Väsby köper tjänst för omhändertagande av spillvatten av kommunalförbundet Käppalaförbundet, som renar och hanterar spillvatten från större delen av norra Stockholmsregionen i Käppalaverket på Lidingö. Upplands Väsby har åtta anslutningspunkter till Käppalatumneln.

Under 2022 har kommunen avlett 2,8 miljoner kubikmeter i spillvattenledningsnätet till Käppala, vilket är 0,11 miljoner kubikmeter mer än år 2021. Mängden tillskottsvatten uppskattas tillkomma med motsvarande 500 000 kubikmeter. Tillskottsvatten är vatten som inte hör hemma i spillvattennätet till exempel dräneringsvatten, grundvatten och regnvatten.

Kommunen ansvarar för att avleda och omhänderta spillvatten inom kommunens verksamhetsområde för spillvatten. Ledningslängder och anläggningar för spillvattenavledning redovisas i tabellen nedan.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Spillvattenledningar självfall [km]	132
Tryckspillvattenledningar [km]	30
Lågtryckavloppsledningar [km]	0,3
Spillvattenpumpstationer [st]	29
Lågtrycksavloppsstationer [st]	167

1.5 Dagvattenavledning och rening

Upplands Väsby kommun ansvarar för att avleda och rena dagvatten på ett miljömässigt hållbart sätt. I kommunen avleds dagvatten genom diken och ledningar och omhändertas för rening i dagvattendammar samt infiltrationsanläggningar. Ledningslängder och anläggningar för dagvattenavledning och rening redovisas i tabellen nedan.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Dagvattenledningar [km]	123
Dagvattenpumpstationer [st]	2
Dagvattendammar [st]	9
Infiltrationsanläggningar [st]	10

2. Betydande händelser under året

Upplands Väsby har cirka 49 262 invånare och kommunen växer. Fler invånare kommer ha behov av den allmänna va-anläggningen vilket innebär behov av ökad kapacitet på Norrvattens vattenverk Görväln, ökad reningskapacitet på Käppalas avloppsreningsverk, ökat behov av rening för lokala vattendrag samt behov av nya va-ledningar. För att uppnå detta krävs både ny- och reinvestering både hos va-huvudmannen och kommunalförbundet Norrvatten och Käppalaförbundet.

Under 2022 slutfördes utbyggnaden av det nya spillvattenpåsläppet till Käppalaförbundets tunneln och anläggningen överlämnades till va-enheten i slutet av året. Påsläppet är en strategisk viktig investering som möjliggör förtätning och utökad exploatering i de centrala delarna av kommunen men även öster om E4:an. Med denna lösning ökar kapaciteten för avledningen av spillvatten och samtidigt frigörs kapaciteter i det befintliga spillvattennätet. Ett exempel är i kommunens stora exploateringsområde Fyrklövern i vilket va-nätet planeras ansluta mot det nya påsläppet.

Kommunen har många pågående exploateringsprojekt, både i plan- och utförandefas där va-enheten har personal inblandade i alla projekt. Ombyggnad av befintligt va-ledningsnät i anslutning till exploateringsområdet Wijk Oppgård för att förstärka kapaciteten och säkerställa driftsäkerheten då gamla ledningar bytts ut. I projektet Fyrklövern slutfördes och överlämnades nybyggda va-ledningar i Mälarvägen och Husarvägen till va-enheten. Inom exploateringsområdet Eds allé har flertalet va-arbeten genomförts för att anpassa va-anläggningen då tidigare utbyggda va-servisledningar var planerad för annan typ av bebyggelse.

Under året har va-enheten fortsatt med den satta planen 2021 för områdesvis spolning och TV-inspektion av spill- och dagvattenledningsnätet. Målsättningen är att ledningsnäten kommer vara helt inspekterade under en 10- till -15-årsperiod. Förutom att spolningarna innebär att stopp och översvämningar förebyggs är TV-inspektionerna ett viktigt underlag till den förnyelseplan som ska tas fram.

Reinvesteringar som genomförts på pumpstationer i form av byte eller upprustningar av pumpar är på Fysingens, Hagängens, Smedbyvägens södra, Jupitervägen, Mörtgränd och Nytorp. Nytorp har även fått ett nytt styrskåp och Mörtgränds överbyggnad har fått en upprustning.

Under 2022 har 40 fastigheter meddelats förbindelsepunkt och debiterats anläggningsavgift. Av dessa var 24 st. fastigheter för servis & förbindelsepunkt (för obebyggda fastigheter) och 16 st. fastigheter som har debiterats för sammanlagt 40 st. bostadsenheter. Utifrån beviljade bygglov har det även debiterats anläggningsavgift för 170,5 st. bostadsenheter.

Under året har va-enheten anställd en rörläggare samt en drifttekniker som ska rondera och drifva pumpstationerna.

Mål

Va-verksamhetens finansiella mål för 2022 är:

Mål	Bedömning
Verksamheten ska planeras och genomföras inom ramen för va-taxan med målet att eventuella överuttag och underutskott regleras mot brukarna inom en treårs period	Va-verksamheten resultat blev en förlust på -29,4 mkr år 2022. Verksamheten har sedan tidigare en skuld till kollektivet på cirka 5,3 mkr. Vid slutet av 2022 blev den utgående balansen för det egna kapitalet -24,1 mkr. Det fanns alltså vid utgången på 2022 en fordran på taxekollektivet.

	Bedömningen är att negativa värdet på det egna kapitalet kan återföras under de närmaste tre åren.
Verksamheten skall aktivt arbeta för att minska differensen mellan köpt- och sålt vatten	Utfallet blev en minskning på 20,7% från föregående år.

2 Ekonomi

Årets resultat för va-enheten uppgår till -29,4 miljoner kronor (mkr) .

Intäkterna för va-enheten uppgår för år 2022 till 101,6 mkr vilket är en negativ avvikelse mot budget med 13,9 mkr. Avvikelsen kan till stor del förklaras av lägre intäkter för tidskrivningstid på olika projekt. Den minskade tiden i olika projekt kan förklaras av att enheten framförallt har lagt mindre tid än budgeterat på interna driftsprojekt för medarbetarna samt investeringsprojekt.

Kostnaderna för va-enheten uppgår för år 2022 till 131,0 mnkr vilket är en negativ avvikelse mot budget med 15,5 mkr. Avvikelsen kan till största delen förklaras av direktavskrivning på 30 mkr för en del av Käppalatunneln till Käppalaförbundet. Detta motverkas av lägre kostnader för tidskrivningskostnader, personalkostnader och avskrivningskostnader

Va-enhetens egna kapital hade 2022 en ingående balans på 5,3 mkr med andra ord en skuld till taxekollektivet. Eftersom verksamheten hade en förlust på 29,4 mkr år 2022 blev den utgående balansen för det egna kapitalet -24,1 mkr. Det fanns alltså vid utgången på 2022 en fordran på taxekollektivet

2.1 Ekonomisk utveckling 2022-2021

År/mkr	2022	2021
Verksamhetens intäkter	101,6	89,9
Driftkostnader	-131,0	-86,5
Resultat	- 29,4	0,4

3 Investeringar

Årets investeringsutfall för va-enheten uppgår år 2022 till 81,5 mkr vilket är negativ avvikelse mot budget med -17,0 mkr. Avvikelsen kan till största del förklaras av ökade kostnader i projekten Wijk Oppgård samt Käppalatunneln.

Orsak för ökade kostnader i Wijk Oppgård FU1 samt FU2 var äta arbeten för ytterligare serviser som byggts ut då gemensamhetsanläggning omformades till enskilda fastigheter med egna serviser till varje fastighet. För FU2 var det en överprövning som medförde ett års försening av entreprenaden samt att det fanns stora stenblock vid tryckning och en del förorenades massor att hantera.

Orsak till ökade kostnader i Käppala projektet har varit på grund av förseningar vilket har

förskjutit kostnader över åren samt att projektet utökades i omfattning för att hantera befintliga va-system i direkt anslutning för att undvika framtida driftsproblem.

Exploateringsutgifterna uppgår till 57,7 mkr (år 2021, 52,8 mkr) där de största exploateringarna finns i områdena Wijk Oppgård 35,7 mkr samt påsläpp till Käppalatunneln 18,5 mkr.

Summa investeringar		
År/mkr	2022	2021
Totalt	81,5	52,8

4 Taxor

Va-taxan består av anläggningsavgift vid nyanslutningar av abonnenter samt brukningsavgift för de anslutna abonnenterna. Brukningsavgiften består av en fast avgift och en rörlig avgift beroende på konsumtion av va-tjänster. Hur de olika taxorna är konstruerade framgår av kommunens hemsida.

Ändringar i förslaget i förhållande till nu gällande va-taxa:

- Enklare språk i författningstexten
- Lättnader i avgift för byggnader som främst används som lager (250 kvadratmeter bruttoarea i stället för 150 som avgiftsgrund)
- Vad gäller små lägenheter och stugor mindre än 30 kvm där nyttan inte anses vara samma som för andra fastigheter ska en sådan enhet räknas som en halv bostadsenhet
- Begreppet lägenhetsavgift ändras till bostadsenhetsavgift. Detta sker för ökad tydlighet i kommunikation till villaägare

Anläggningsavgiftens ändringar i förslaget:

- Finansieringsgraden 78 procent
- Sänkning av bostadsenhetsavgift (tidigare lägenhetsavgift) i förhållande till andra parametrar
- Reducering av förbindelsepunktsavgift för fastighet som ingår i en samfällighet

Brukningsavgiftens ändringar i förslaget:

- Fast avgift differentierad utifrån mätarstorlek ändras till en grundavgift per år och mätställe som är samma för alla. Detta möjliggör att den fasta avgiften kan fördelas på tjänsten dagvatten.
- Reducering av grundavgift per år som är lägre har lagts till för fastighet som ingår i en samfällighet
- Den totala intäkten från brukningsavgiften ökas med 15 procent.

Lagstiftningen och dess självkostnadsbegrepp inom vatten- och avlopp kräver balansering av intäkter från avgifter för verksamhetens kostnader över en treårs period.

5 Utblick mot kommande året

Befolkningsökningen i kommunen kräver delvis utökad investeringsnivå av Upplands Väsby va-nät.

Utbyggnaden är en förutsättning för att kunna försörja de nya bostadsområden som planeras i kommunen, vilket innebär förstärkning och förnyelse av ledningsnät för färskvatten, spillvatten och dagvatten. Samtidigt som nya ledningar behöver byggas måste också de gamla befintliga ledningarna förnyas.

Reinvesteringsbehovet på ledningsnätet budgeteras till 21 mkr och nyinvesteringarna budgeteras till 3,1 mkr år 2023. Va-taxan kommer att justeras kontinuerligt för att möta framtidens behov av kapacitetsökning i ledningsnät och anläggningar.

6 Finansiella rapporter

6.1 Redovisningsprinciper

Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning, samt med beaktande av Lagen om allmänna vattentjänster.

En fullständig beskrivning av Upplands Väsby kommuns redovisningsprinciper återfinns i kommunens årsredovisning. Nedan följer en beskrivning av väsentliga redovisningsprinciper för va-verksamheten.

Va-verksamheten utför inga uppdrag utanför verksamhetens huvudmannaupdrag enligt vattentjänstlagen, varför inga kostnader och intäkter uppstår som behöver särredovisas från huvudmannaupdraget.

Kontoret för samhällsbyggnad

Maria von Scherling

VA-chef